

Η πολιορκία και η Άλωση της Κωνσταντινούπολης

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Οι δυστυχείς Ρωμαίοι, αφού άκουσαν τα λόγια του αυτοκράτορα, έσφιξαν την καρδιά τους, αγκα-λιάστηκαν και έκλαιγαν όλοι μαζί. Κανένας δεν έφερνε πια στη μνήμη του τα αγαπημένα του παιδιά, τη γυναίκα και την περιουσία του, αλλά ήθε-λαν όλοι να πεθάνουν για τη σωτηρία της πατρίδας τους. Ύστερα γύρισαν

στις θέσεις τους για να φυλάξουν τα τείχη της πόλης. Ο αυτοκράτορας πήγε αμέσως στον ιερό ναό της Αγίας Σοφίας, προσευχήθηκε με δάκρυα στα μάτια και κοινώνησε των αχράντων μυστηρίων. Το ίδιο έκαναν και πολλοί άλλοι εκείνη τη νύχτα. Έπειτα γύρισε στα ανάκτορα και ζήτησε συγγνώμη από όλους. Ποιος μπορεί να περιγράψει αυτήν τη στιγμή τους θρή-νους και τους οδυρμούς που ακούστηκαν τότε στο παλάτι; Κανένας άνθρωπος δε θα μπορούσε να μείνει ασυγκίνητος, ακόμα κι αν ήταν από ξύλο ή από πέτρα.

Ύστερα ανεβήκαμε στα άλογά μας, βγήκαμε από τα ανάκτορα και κάναμε επιθεώρηση στα τείχη για να ενθαρρύνουμε τους φρουρούς που κρατούσαν άγρυπνοι τις θέσεις τους. Εκείνη τη νύχτα όλοι βρίσκονταν στα τείχη και τους πύργους, ενώ είχαμε κλείσει προσεκτικά όλες τις πύλες ώστε να μην μπορεί να μπει ή να βγει κανένας. Όταν φτάσαμε στην Καλιγαρία, την ώρα που λαλούσαν για πρώτη φορά τα κοκόρια, ξεπεζέψαμε και ανεβήκαμε στον πύργο. Από εκεί ακούγαμε φωνές και δυνατό θόρυβο έξω από την πόλη. Οι φύλακες μας είπαν ότι αυτό γινόταν όλη τη νύχτα επειδή οι εχθροί έσερναν τις πολεμικές μηχανές τους κο-ντά στην τάφρο, προετοιμαζόμενοι για την επίθεση. Επίσης τα μεγάλα εχθρικά πλοία άρχισαν να κινούνται, προσπαθώντας να φέρουν στην ακτή τις γέφυρες που είχαν κατασκευάσει.

Οι Τούρκοι άρχισαν με μεγάλη σφοδρότητα και ορμή την επίθεση τη στιγμή που λαλούσαν τα κοκόρια για δεύτερη φορά, χωρίς να δώσουν κανένα σύνθημα, όπως είχαν χάνει και τις προηγούμενες φορές. Ο σουλτάνος διέταξε να επιτεθούν πρώτοι οι λιγότερο έμπειροι, μερικοί ηλικιωμένοι και αρκετοί νέοι, ώστε να μας κουράσουν, και στη συνέχεια να ριχτούν εναντίον μας οι πιο έμπειροι και γενναίοι με μεγαλύτερη τόλμη και δύναμη. Έτσι λοιπόν ο πόλεμος άναψε σαν καμίνι. Οι δικοί μας αντιστέκο-νταν με πείσμα, χτυπούσαν άγρια τους εχθρούς και τους γκρέμιζαν κάτω από τα τείχη, καταστρέφοντας συγχρόνως και πολλές από τις πολιορκη-τικές τους μηχανές. Οι νεκροί ήταν πολλοί και από τις δυο πλευρές, ιδίως όμως από το εχθρικό στρα-τόπεδο. Μόλις άρχισαν να σβήνουν τα άστρα του ουρανού καθώς προχωρούσε το φως της μέρας κι εμφανίστηκε στην ανατολή η ροδοδάχτυλη αυγή, όλο το πλήθος του εχθρού παρατάχθηκε σε μια σειρά που έφτανε από τη μια μέχρι την άλλη άκρη της πόλης.

Ακούστηκαν τότε τα τύμπανα, οι σάλ-πιγγες και τα υπόλοιπα πολεμικά όργανα με φωνές και αλαλαγμούς, ενώ τα κανόνια άρχισαν να ρίχνουν όλα μαζί. Τότε όλοι οι Τούρκοι όρμησαν από ξηρά και από θάλασσα στα τείχη και άρχισαν τη συμπλοκή μαζί μας. Οι πιο θαρραλέοι έστησαν σκάλες, ανέβηκαν πάνω σ' αυτές και έριχναν αδιά-κοπα τα βέλη τους εναντίον των δικών μας. Η φρικτή και αμφίρροπη μάχη κράτησε δύο ώρες και φαινόταν ότι οι χριστιανοί θα έπαιρναν πάλι τη νίκη. Τα

πλοία που μετέφεραν τις σκάλες και τις κινητές γέφυρες αποκρούστηκαν από τα παρα-θαλάσσια τείχη και αναγκάστηκαν να γυρίσουν πίσω άπρακτα. Οι πολεμικές μηχανές, που έριχναν πέτρες από τα τείχη της πόλης, σκότωσαν πολλούς αγαρηνούς. Αλλά και εκείνοι που ήταν στην ξηρά έπαθαν τα ίδια και χειρότερα. Ήταν πολύ παράδοξο θέαμα να βλέπει κανείς τον ήλιο και τον ουρανό σκεπασμένους από ένα σύννεφο σκόνης και καπνού. Οι δικοί μας έκαιγαν τις ε-χθρικές πολεμικές μηχανές με το «υγρό πυρ», γκρέμιζαν τις σκάλες με όσους βρίσκονταν πάνω τους και σκότωναν αυτούς που επιχειρούσαν να ανεβούν στα τείχη με μεγάλες πέτρες, ακόντια, πυροβόλα και τόξα. Όπου έβλεπαν συγκεντρωμένους Τούρκους, τους χτυπούσαν με μεγάλα τηλεβόλα, σκοτώνοντας και πληγώνοντας πολλούς. Οι εχθροί απηύδησαν τόσο πολύ από τη σθεναρή α-ντίσταση που συναντούσαν ώστε θέλησαν να κά-νουν λίγο πίσω για να ξεκουραστούν, αλλά οι τσαούσηδες και οι ραβδούχοι της τουρκικής Αυ-λής τους χτυπούσαν με σιδερένια ραβδιά και βούνευρα για να μην υποχωρήσουν. Ποιος μπο-ρεί να περιγράψει τις κραυγές και τα βογκητά των τραυματιών και στα δύο στρατόπεδα; Ο θόρυβος και οι φωνές τους έφταναν μέχρι τον ουρανό. Με-ρικοί από τους δικούς μας, που έβλεπαν τους ε-χθρούς να υποφέρουν, τους φώναζαν: «Τι κάνετε συνεχώς επιθέσεις, αφού δεν μπορείτε να μας νι-κήσετε;» Εκείνοι τότε, προσπαθώντας να δείξουν τη γενναιότητα τους, ανέβαιναν πάλι στις σκάλες. Οι πιο τολμηροί σκαρφάλωναν στους ώμους των άλλων και οι επόμενοι τους μιμούνταν, για να μπορέσουν να φτάσουν στην κορυφή του τείχους.

Οι σκληρότερες μάχες έγιναν στις πύλες, όπου οι αντίπαλοι συγκρούονταν με τα σπαθιά στα χέρια και οι νεκροί ήταν αμέτρητοι. Όταν η παράταξη μας άρχισε να υποχωρεί, τότε πετάχτηκαν μπρο-στά ο Θεόφιλος Παλαιολόγος και ο Δημήτριος Καντακουζηνός, δύο γενναίοι άντρες που έτρε-ψαν τους αγαρηνούς σε φυγή, τους γκρέμισαν κά-τω από τα τείχη και τους σκόρπισαν. Συγχρόνως έτρεξαν σε βοήθεια κι άλλοι δικοί μας, ενώ ο αυ-τοκράτορας που βρέθηκε εκεί έφιππος τους ενε-θάρρυνε και τους παρακινούσε να πολεμάνε με σθένος, λέγοντας: «Συμπολεμιστές και αδέρφια μου, σας παρακαλώ στο όνομα του Θεού να κρα-τάτε τη θέση σας με γενναιότητα. Βλέπω ότι το πλήθος των εχθρών άρχισε να κουράζεται και να διασκορπίζεται. Δε μας χτυπούν πλέον με τάξη και σύστημα. Ελπίζω στο Θεό ότι η νίκη είναι δική μας. Να νιώθετε λοιπόν χαρά επειδή το στε-φάνι της νίκης θα είναι δικό μας τόσο στη γη όσο και στον ουρανό. Ο Θεός βρίσκεται στο πλευρό μας και προκαλεί δειλία στους άπιστους».

Τη στιγμή που μιλούσε ο αυτοκράτορας, ο Ιω-άννης Ιουστινιάνης πληγώθηκε από βέλος στο πάνω μέρος του δεξιού του ποδιού. Αυτός ο τόσο έμπειρος πολεμιστής, στον πόλεμο, βλέποντας το αίμα να τρέχει από το σώμα του, έγινε κίτρινος από φόβο. Έχασε αμέσως το θάρρος του, σταμά-τησε να αγωνίζεται και έτρεξε να βρει

γιατρό σιω-πηλός, χωρίς να σκέφτεται την ανδρεία και την καρτερικότητα που είχε δείξει μέχρι τότε. Δεν εί-πε όμως τίποτα στους συντρόφους του ούτε άφησε κανέναν αντικαταστάτη, για να μην προκληθεί σύγχυση που θα μπορούσε να αποβεί μοιραία. Οι στρατιώτες του τον αναζήτησαν με το βλέμμα και, μαθαίνοντας ότι είχε φύγει, καταλήφθηκαν από ταραχή και φόβο. Ευτυχώς, ο αυτοκράτορας που βρέθηκε εκεί κατά τύχη, τους είδε ταραγμένους και φοβισμένους σαν τα κυνηγημένα πρόβατα και θέλησε να μάθει την αιτία. Όταν λοιπόν είδε το στρατηγό του Ιουστινιάνη να φεύγει, τον πλη-σίασε και του είπε: «Γιατί το έκανες αυτό, αδερφέ μου; Γύρνα πίσω στη θέση σου. Η πληγή είναι ασημαντη και η παρουσία σου απαραίτητη. Η πό-λη στηρίζεται σε σένα για να σωθεί». Του είπε και άλλα πολλά, αλλά εκείνος δεν έδωσε απάντηση. Αντίθετα, έφυγε και πήγε στο Πέραν, όπου πέθα-νε ντροπιασμένος από λύπη για την περιφρόνηση των άλλων.

Οι Τούρκοι όμως είδαν την ταραχή των δικών μας και πήραν θάρρος. Ο Σογάν πασάς κέντρισε με κατάλληλα λόγια τη φιλοτιμία των γενιτσάρων και των άλλων στρατιωτών, ενώ ένας γιγαντώσωμος γενίτσαρς (που λεγόταν Χασάν και καταγόταν από το Λουπάδι της Κυζίκου) έβα-λε με το αριστερό χέρι την ασπίδα πάνω από το κεφάλι του, τράβηξε με το δεξί το σπαθί, ανέβηκε στο σημείο του τείχους όπου είχαν αρχίσει να υ-ποχωρούν οι δικοί μας και ρίχτηκε πάνω τους. Τον Χασάν ακολούθησαν περίπου άλλοι 30 Τούρ-κοι που θέλησαν να φανούν εξίσου γενναίοι. Όσοι από τους δικούς μας είχαν απομείνει εκεί έριξαν τεράστιες πέτρες και βέλη εναντίον τους, γκρεμί-ζοντας τους 18 κάτω από τα τείχη, αλλά ο Χασάν κατάφερε να ανεβεί και να τρέψει σε φυγή τους χριστιανούς. Μετά την επιτυχία του, πολλοί άλλοι Τούρκοι βρήκαν την ευκαιρία να τον ακολουθή-σουν και να σκαρφαλώσουν στα τείχη, αφού οι ελάχιστοι δικοί μας δεν κατάφεραν να τους εμπο-δίσουν. Πολέμησαν όμως με θάρρος και σκότωσαν πολλούς. Κατά τη διάρκεια της συμπλοκής ο Χα-σάν χτυπήθηκε από πέτρα και έπεσε κάτω. Μόλις τον είδαν οι δικοί μας πήραν θάρρος και τον λιθοβολούσαν από όλες τις πλευρές. Εκείνος σηκώ-θηκε στα γόνατα και συνέχισε να πολεμά, αλλά το δεξί του χέρι δέχτηκε αμέτρητα τραύματα από βέλη και έπεσε παράλυτο. Στη σύγκρουση αυτή σκοτώθηκαν και πληγώθηκαν πολλοί Τούρκοι, οι οποίοι μεταφέρθηκαν πίσω στο στρατόπεδο. Το πλήθος όμως εκείνων που είχαν ανεβεί στα τείχη διασκόρπισε τους δικούς μας, που εγκατέλειψαν το εξωτερικό και έτρεξαν μέσα στην πόλη με τόση βία ώστε ο ένας πατούσε τον άλλο. Καθώς συνέ-βαιναν αυτά, ακούστηκαν φωνές από μέσα, από έξω και από το μέρος του λιμανιού: «Έπεσε το φρούριο. Στους πύργους στήθηκαν σημαίες και λάβαρα». Οι φωνές αυτές έτρεψαν σε φυγή τους δικούς μας, ενώ έδωσαν καινούριο θάρρος στους εχθρούς που άρχισαν να ανεβαίνουν στα τείχη άφοβα και με αλαλαγμούς χαράς.

Όταν ο δυστυχισμένος αυτοκράτορας και δε-σπότης μου είδε αυτό το θέαμα, παρακαλούσε το Θεό με δάκρυα στα μάτια και παρακινούσε τους στρατιώτες να φανούν γενναίοι. Δυστυχώς, όμως, δεν υπήρχε πλέον καμιά ελπίδα βοήθειας ή συ-μπαράστασης. Τότε τσίγκλησε το άλογό του, έφτα-σε στο σημείο από όπου οι εχθροί έμπαιναν στην πόλη και ρίχτηκε πάνω τους όπως ο Σαμψών κατά των αλλοφύλων. Στην πρώτη του επίθεση τους γκρέμισε όλους κάτω από τα τείχη, πράγμα που φάνηκε σαν θαύμα σε όσους το είδαν. Μουγκρί-ζοντας σαν λιοντάρι και κρατώντας το σπαθί στο δεξί του χέρι, έσφαξε τόσους πολλούς Τούρκους ώστε το αίμα έτρεχε σαν ποτάμι από τα χέρια και τα πόδια του.

Ο Φραγκίσκος Τολέντο, τον οποίο αναφέραμε παραπάνω, φάνηκε ανώτερος ακόμα και από τον Αχιλλέα. Πολεμώντας στα δεξιά του αυτοκράτορα, κομμάτιαζε τους εχθρούς με δόντια και με νύχια. Το ίδιο έκανε και ο Θεόφιλος Πα-λαιολόγος. Βλέποντας τον αυτοκράτορα να αγω-νίζεται για να σώσει την πόλη που κινδύνευε, φώ-ναξε κλαίγοντας: «Καλύτερα να πεθάνω παρά να ζήσω». Ύστερα όρμησε κραυγάζοντας πάνω στους εχθρούς και σκότωσε ή έτρεψε σε φυγή όσους βρέ-θηκαν μπροστά του. Ο Ιωάννης Δαλμάτης, που βρέθηκε κι αυτός στο ίδιο μέρος, πολεμούσε με ηρωισμό σαν γενναίος στρατιώτης που ήταν. Ό-σοι βρέθηκαν στο πεδίο της μάχης θαύμασαν την τόλμη και την ανδρεία των εξαιρετικών εκείνων ανδρών. Οι επιθέσεις επαναλήφθηκαν δύο και τρεις φορές, μέχρι που κατάφεραν να τρέψουν τους απίστους σε φυγή, να σκοτώσουν πολλούς και να γκρεμίσουν άλλους κάτω από τα τείχη. Οι στρατιώτες μας πολέμησαν με μεγάλη γενναιότητα και στο τέλος έπεσαν νεκροί, αφού προηγουμένως είχαν προξενήσει τεράστιες απώλειες στους ε-χθρούς. Πολλοί άλλοι σκοτώθηκαν επίσης κοντά στην Πύλη του Αγίου Ρωμανού, όπου οι εχθροί είχαν στήσει τη μεγάλη ελέπολη και το φοβερό κανόνι, με τα οποία γκρέμισαν τα τείχη και κατάφεραν να πρωτομπούν στην πόλη. Τη στιγμή εκεί-νη εγώ δε βρισκόμουν κοντά στον αυτοκράτορα και δεσπότη μου, επειδή είχα πάει να επιθεωρήσω ένα άλλο σημείο της πόλης, σύμφωνα με τη διατα-γή του.

Όταν μπήκαν οι εχθροί στην Πόλη, έδιωξαν τους χριστιανούς που είχαν απομείνει στα τείχη με τηλεβόλα, βέλη, ακόντια και πέτρες. Έτσι έγι-ναν κύριοι ολόκληρης της Κωνσταντινούπολης, εκτός των πύργων του Βασιλείου, του Λέοντος και του Αλεξίου, τους οποίους κρατούσαν οι ναύ-τες από την Κρήτη που πολέμησαν από τις 6 μέχρι τις 8 το απόγευμα και σκότωσαν πολλούς Τούρ-κους. Βλέποντας το πλήθος των εχθρών που είχαν κυριεύσει την πόλη, δεν ήθελαν να παραδοθούν αλλά έλεγαν ότι προτιμούσαν να πεθάνουν παρά να ζήσουν. Κάποιος Τούρκος ειδοποίησε τότε το σουλτάνο για την ηρωική άμυνά τους κι εκείνος συμφώνησε να τους επιτρέψει να φύγουν με το πλοίο και όλα τα πράγματα που είχαν μαζί τους. Παρά

τις υποσχέσεις του όμως, ο σουλτάνος με πολύ κόπο κατάφερε να τους πείσει να αφήσουν τους πύργους και να φύγουν. Δύο αδέρφια, οι Ιταλοί Παύλος και Τρωίλος, πολέμησαν με γεν-ναιότητα μαζί με αρκετούς άλλους στη θέση που είχαν αναλάβει. Κατά τη διάρκεια του αγώνα τους σκοτώθηκαν πολλοί κι από τις δυο πλευρές. Σε μια στιγμή ο Παύλος είδε τους εχθρούς μέσα στην πόλη και είπε στον αδερφό του: «Χάθηκαν τα πάντα. Κρύψου ήλιε και θρήνησε γη. Η Πόλη έπεσε. Ανώφελο πια να πολεμάμε. Ας κοιτάξουμε τουλάχιστον να σωθούμε εμείς οι ίδιοι».

Έτσι οι Τούρκοι έγιναν κύριοι της Κωνσταντι-νούπολης την Τρίτη 29 Μαΐου 1453, στις δυόμισι το μεσημέρι. Άρπαζαν και αιχμαλώτιζαν όσους έβρισκαν μπροστά τους, έσφαζαν όσους επιχει-ρούσαν να αντισταθούν και σε ορισμένα μέρη δε διακρινόταν η γη από τα πολλά πτώματα που ήταν πεσμένα κάτω. Το θέαμα ήταν φρικτό. Παντού ακούγονταν θρήνοι και παντού γίνονταν αρπαγές γυναικών όλων των ηλικιών. Αρχόντισσες, νέες κοπέλες και καλόγριες σέρνονταν από τα μαλλιά έξω από τις εκκλησίες όπου είχαν καταφύγει, ενώ έκλαιγαν και οδύρονταν. Ποιος μπορούσε να πε-ριγράψει τα κλάματα και τις φωνές των παιδιών ή τη βεβήλωση των ιερών εκκλησιών; Το άγιο σώμα και αίμα του Χριστού χυνόταν στη γη. Οι Τούρκοι άρπαζαν τα ιερά σκεύη, τα έσπαζαν ή τα κρατού-σαν για λογαριασμό τους. Το ίδιο έκαναν και με τα ιερά αναθήματα. Ποδοπατούσαν τις άγιες εικό-νες, τους αφαιρούσαν το χρυσάφι, το ασήμι και τους πολύτιμους λίθους, και έφτιαχναν με αυτές κρεβάτια και τραπέζια. Άλλοι στόλιζαν τα άλογα τους με τα χρυσούφαντα μεταξωτά άμφια των ιε-ρέων και άλλοι τα έκαναν τραπεζομάντιλα. Άρπαζαν τα πολύτιμα μαργαριτάρια από τα άγια κει-μήλια, καταπατούσαν τα ιερά λείψανα των αγίων και, σαν πραγματικοί πρόδρομοι του διαβόλου, έκαναν αμέτρητα ανοσιουργήματα, που μόνο το θρήνο μπορούν να προκαλέσουν. Χριστέ, βασιλιά μου, οι αποφάσεις Σου ξεπερνάνε το μυαλό του ανθρώπου!

Μέσα στην απέραντη εκκλησία της Αγίας Σοφίας, τον επίγειο ουρανό, το θρόνο της δόξας του Θεού, το άρμα των Χερουβείμ, το θείο δημιούργημα, το αξιοθαύμαστο κατασκεύασμα, το στολίδι της γης, τον ωραιότερο από όλους τους ναούς, έβλεπε κανείς τους Τούρκους να τρώνε και να πίνουν στο Ιερό Βήμα και στην Αγία Τρά-πεζα ή να ασελγούν πάνω σε γυναίκες, νέες κοπέ-λες και μικρά παιδιά. Ποιος μπορούσε να μείνει ασυγκίνητος και να μη θρηνήσει για την άγια εκ-κλησία μας; Όλοι πονούσαν από το κακό που έβλε-παν. Στα σπίτια θρήνοι και κλάματα, στους δρό-μους οδυρμοί, στις εκκλησίες αντρικές κραυγές πόνου, γυναικεία μοιρολόγια, βαρβαρότητες, φό-νοι και βιασμοί. Οι ευγενείς ατιμάζονταν και οι πλούσιοι έχαναν τις περιουσίες τους. Σε όλες τις πλατείες και τις γωνιές της πόλης γίνονταν αμέ-τρητα κακουργήματα. Κανένα μέρος ή καταφύγιο δε γλίτωσε από την έρευνα και τη βεβήλωση. Οι άπιστοι έσκαψαν κήπους και γκρέμισαν σπίτια για να βρουν χρήματα ή κρυμμένους θησαυρούς. Όσα βρήκαν, τα

πήραν για να χορτάσουν την απληστία τους. Χριστέ, βασιλιά μου, γλίτωσε από τη θλίψη και τον πόνο όλες τις πόλεις και τις χώρες όπου κατοικούν χριστιανοί.

Την τρίτη μέρα μετά την άλωση ο σουλτάνος έδωσε εντολή να γίνουν γιορτές και πανηγύρια για τη μεγάλη νίκη, και διέταξε να βγουν έξω ελεύθερα και άφοβα όσοι ήταν κρυμμένοι σε διά-φορα μέρη της Πόλης, μικροί και μεγάλοι. Διέταξε επίσης να γυρίσουν στα σπίτια τους όσοι είχαν φύγει εξαιτίας του πολέμου και να ζήσουν εκεί όπως πριν, σύμφωνα με το δίκαιο και τη θρησκεία τους. Ακόμα, έδωσε διαταγή να εκλέξουν πα-τριάρχη σύμφωνα με τα έθιμα τους. αφού ο προη-γούμενος πατριάρχης είχε πεθάνει. Οι αρχιερείς και οι ελάχιστοι άλλοι κληρικοί και λαϊκοί που έτυχε να βρίσκονται στην πόλη διάλεξαν για το αξίωμα αυτό το Γεώργιο Σχολάριο, που ήταν έ-νας πολύ καλλιεργημένος πολίτης, τον οποίο χει-ροτόνησαν πατριάρχη και τον ονόμασαν Γεννά-διο.

Οι χριστιανοί αυτοκράτορες συνήθιζαν να χαρίζουν στο νέο πατριάρχη μια χρυσή ράβδο στολισμένη με πολύτιμους λίθους και μαργαριτάρια, καθώς και ένα άλογο με πολυτελή βασιλική σέλα και κάλυμμα από άσπρο και χρυσό ύφασμα. Ο πατριάρχης έβγαινε από τα ανάκτορα μαζί με όλα τα μέλη της συγκλήτου και πήγαινε στο πα-τριαρχείο κάτω από τις επευφημίες του πλήθους.

Η χειροτονία του γινόταν από τους αρχιερείς, όπως όριζε η Εκκλησία και ο νόμος. Ο μελλοντικός πατριάρχης έπαιρνε τη ράβδο από τα χέρια του αυτοκράτορα με τον τρόπο που αναφέρουμε στη συνέχεια.

Ο αυτοκράτορας καθόταν στο θρόνο, οι συγκλητικοί στέκονταν γύρω του ασκεπείς και ο μέγας πρωτοπαπάς του παλατιού άρχιζε την τε-λετή με το «Ευλογητός ο Θεός». Ύστερα έλεγε μια σύντομη ευχή και ο μεγάλος δομέστικος έψελνε το «Όπου γαρ βασιλέως παρουσία». Ο λαμπαδάριος και η χορωδία συνέχιζαν με το «Νυν και αεί» και το «Ο βασιλεύς των ουρανών». Όταν τελείωνε και αυτό το τροπάριο, ο αυτοκράτορας σηκωνόταν κρατώντας τη ράβδο στο δεξί του χέρι. Ο υποψή-φιος πατριάρχης πλησίαζε με το μητροπολίτη Καισαρείας στα δεξιά του και το μητροπολίτη Ηράκλειας στα αριστερά, έκανε τρεις μετάνοιες μπροστά σε όλους και μετά πλησίαζε τον αυτοκρά-τορα για να προσκυνήσει, όπως ήταν η συνήθεια. Ο αυτοκράτορας ύψωνε λίγο τη ράβδο και έλεγε: «Η Αγία Τριάς, η την εμήν βασιλείαν δωρησαμένη, προχειρίζεται σε εις πατριάρχη Νέας Ρώ-μης». Ο νέος πατριάρχης έπαιρνε την εκκλησια-στική εξουσία από τον αυτοκράτορα, τον οποίο ευχαριστούσε, και οι δύο χορωδίες έψελναν τρεις φορές το «Εις πολλά έτη, δέσποτα». Με τον τρόπο αυτό τελείωνε η τελετή. Ύστερα, κρατώντας κηροπήγια με λαμπάδες, ο πατριάρχης κατέβαινε από το διβάμβουλο στο προαύλιο του παλατιού και ανέβαινε στο άλογο το οποίο περίμενε στολισμέ-νο.

Θέλοντας λοιπόν και ο αχρείος σουλτάνος να κάνει, σαν βασιλιάς της Κωνσταντινούπολης, ό,τι έκαναν οι χριστιανοί αυτοκράτορες, προσκάλεσε τον πατριάρχη να καθίσει, να φάει και να συζητήσει μαζί του. Μόλις εκείνος έφτασε στο παλάτι του, τον δέχτηκε με μεγάλη τιμή, συζήτησε μαζί του πολλή ώρα και του έδωσε αμέτρητες υ-ποσχέσεις. Όταν ήρθε η ώρα να φύγει, ο σουλτάνος έβγαλε μια πολύτιμη ποιμαντορική ράβδο και τον παρακάλεσε να τη δεχτεί σαν δώρο. Ύστερα, θέλοντας και μη, ο πατριάρχης κατέβηκε μαζί του στην αυλή, όπου τον ανέβασε σε ένα άλογο που περίμενε έτοιμο και έδωσε εντολή στους άρχοντες της Αυλής του να τον συνοδέψουν με όλες τις τιμές. Πραγματικά οι αυλικοί, άλλοι μπροστά και άλλοι πίσω από τον πατριάρχη, τον συνόδεψαν μέχρι το σεπτό Αποστολείο, το οποίο είχε παραχωρήσει ο σουλτάνος για πατριαρχείο. Ο ά-θλιος όμως κράτησε τον περίλαμπρο ναό της Α-γίας Σοφίας, το υπέροχο κειμήλιο, τον επίγειο ου-ρανό και θαύμα της ανθρωπότητας, για να τον χρησιμοποιήσει σαν τόπο του δικού του προσκυνήματος. Όπως είπαμε προηγουμένως, ο θαυματουργός ναός των Βλαχερνών είχε πυρποληθεί. Ο πατριάρχης όμως έμεινε λίγο καιρό στο Αποστολείο επειδή σ' εκείνα τα μέρη είχαν απο-μείνει ελάχιστοι χριστιανοί και επιπλέον φοβόταν μήπως του συμβεί κανένα κακό μέσα στην ερημιά, αφού μια μέρα κάποιος αγαρηνός βρέθηκε σκοτω-μένος στο προαύλιο της εκκλησίας. Γι' αυτούς τους λόγους ζήτησε το μοναστήρι της Παμμακάριστου, το οποίο του δόθηκε για πατριαρχείο, δεδο-μένου ότι εκεί ζούσαν αρκετοί χριστιανοί. Έδωσε λοιπόν εντολή να μεταφερθούν οι μοναχές στο μοναστήρι του Αγίου Προφήτη και Προδρόμου Ιωάννη που βρισκόταν στα ανάκτορα του Τρού-λου, όπου είχε γίνει η Πενθέκτη Οικουμενική Σύ-νοδος στα χρόνια της βασιλείας του Ιουστινιανού Β' του Ρινοτμήτου. Εκείνη την εποχή ο Τρούλος ήταν ένα λαμπρό παλάτι στο βόρειο μέρος της Παμμακαρίστου.

Ο ασεβέστατος και εξολοθρευτής των χριστιανών σουλτάνος, πονηρός και πανούργος σαν αλεπού, δεν τα έκανε όλα αυτά από ευλάβεια ή από καλοσύνη, αλλά για να ακούσουν οι χριστιανοί τις υποσχέσεις του και να έρθουν να κατοικήσουν στην Κωνσταντινούπολη η οποία είχε ερημωθεί από το μακρόχρονο πόλεμο και προπάντων μετά την κατάληψη της από τους Τούρκους. Πραγματικά, μερικοί χριστιανοί ξαναγύρισαν στην πόλη, ενώ μετά από λίγο έφερε και αρκετούς αποίκους (που ονομάζονται σεργούνηδες στα τουρκικά) από τον Καφά της Τραπεζούντας, τη Σινώπη και το Ασπρόκαστρο. Έδωσε επίσης στον πατριάρχη ορισμένα γραπτά διατάγματα με τη σουλτανική σφραγίδα και την υπογραφή του, ούτως ώστε κανένας να μην τον ενοχλεί ή να του φέρνει αντιρρήσεις. Με τα διατάγματα αυτά ο πατριάρχης θα έμενε για πάντα ανενόχλητος, αφορολόγητος και ασφαλισμένος από κάθε κίνδυνο, τόσο ο ίδιος όσο και οι διάδοχοί του, καθώς και οι υπόλοιποι ιερείς που βρίσκονταν κάτω από την εξουσία του.

Η ΠΟΛΙΣ ΕΑΛΩ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ» - Α.Α.ΛΙΒΑΝΗ

ΑΘΗΝΑ 1993

Πηγή: impantokratoros.gr